

1r Simposi d'Innovació Educativa

CosmoCaixa, Sala BETA

Divendres 23/1/2009 13:30h.

Muntatge: Carles de Puig, per quan les meves paraules es facin feixugues.

- No INNOVACIÓ----> ADAPTACIÓ a l'etapa de BAT d'una manera d'entendre i tractar la llengua que ja s'aplica a la Universitat i que està més d'acord amb la societat actual. Fonts:
 - Dr. Xavier Laborda (UB)
 - Matèries impartides a diversos facultats de Periodisme, Comunicació Audiovisual, Traducció i Interpretació, Humanitats, Filologies...
- Matèria de creació pròpia: LLENGUA i COMUNICACIÓ.

Es parteix d'una òptica diferent: la llengua no com una llista de normes, categories i funcions o tipologia textual introduïda com un bolet, sinó com un instrument per a la comunicació: RETÒRICA i PRAGMÀTICA. Volem fer bons:

- PRODUCTORS
 - INTERPRETADORS
 - COMUNICADORS
- de textos a la vida real

i cal relacionar la llengua amb la pròpia vida, amb els interessos personals i col·lectius.

- Plantejament:

La llengua és una eina per a persuadir, emocionar, entendre's, ser crític i menys manipulable... Val la pena tenir-ne un cert domini!

- **Problemes:**

- .1 Més difícil que a la Universitat, perquè s'ha de limitar molt el bagatge teòric. Ex.: S'ha de trobar la manera de transmetre:
 - ↳ Processos aristotèlics per ser persuasius gairebé sense esmentar-los.
 - ↳ Principis com COOPERACIÓ, CORTESIA, ASSERTIVITAT... sense haver passat per lectures especialitzades.
- .2 Els alumnes de 16 o 17 anys tenen POR de comunicar, de parlar en públic, d'actuar. Són: Estrictes amb la pròpia imatge
Propensos a exagerar els complexos

1r Simposi d'Innovació Educativa

CosmoCaixa, Sala BETA Divendres 23/1/2009 13:30h.

FRASE: *Al llibre de les pors, la por de morir ocupa el 6è lloc, mentre que la por de comunicar en públic ocupa el 1r. Així doncs, en un funeral la majoria de les persones preferiria ser al fèretre que haver de pronunciar unes paraules per al difunt (Lluís Pastor, Retòrica Exprés, Comunicació Audiovisual, UOC).*

Primera activitat d'autoconeixement: tots tenim pors i les expliquem, alguna de ben íntima, despullem pensaments i sentiments. O habilitat innata (escriure) / habilitat adquirida (ensenyar). Les meves pors del primer dia a l'aula.

Volem commoure, generar emotivitat, emocionar i deixar-nos emocionar. Autoexploració i sinceritat. El líder reconeix alguna feblesa. Ningú no es riu de ningú. Ja podem actuar!

- .3 A l'educació secundària tot és molt dirigit perquè s'ha de controlar la situació. El Batxillerat permet incorporar espais i elements nous i desenvolupar la CREATIVITAT i la IMAGINACIÓ.

PERFORMANCES

.1 ESCOLTEU EL MEU MISSATGE

Activitat en grup de 3 persones.

- Cada grup pensa un **missatge** que li agradaria transmetre a tot el centre (1400 alumnes). El discuteixen i el posen en comú. Tota la classe hi ha d'estar d'acord i no s'han de repetir. Un representant de cada grup l'escriu a la pissarra i els discutim. Si cal, en canviem algun. Ex.: "*Si les coses no ens van prou bé, no hem de perdre l'esperança, la confiança en nosaltres mateixos ni la visió positiva; aixequem-nos i tornem-ho a provar.*"
- També conjuntament, **sintetitzem** els missatges, de manera que la idea principal es pugui expressar amb una paraula o amb un sintagma. Ex.: *honestedat, constància, esperança, ganes de viure...*
- Fase de **recerca** de 6 frases que comuniquin la idea (bibliografia, internet...): proverbis, frases de personatges cèlebres o inventades (en aquest cas, han de tenir algun recurs retòric destacable: rima, al·literacions, paral·lelismes, el·lipsis, etc..)
- **WIKI** – col·laboració amb els altres grups. Tothom coneix el missatge de tothom i, en els procés de recerca, troba frases més adequades per a idees que no són la seva.
- Finalment, **s'escullen 6 frases** i també es posen en comú. Es decideix si cal canviar-ne alguna (llegim totes les que hem trobat i opinem).
- Ara el grup s'ha de reunir per decidir com, amb quina **PERFORMANCE** comunicarà la idea a la resta de la comunitat, un dia determinat. Caldrà saber **comunicar**, als qui hi vulguin col·laborar, que durant unes hores hi haurà una urna visible a Consergeria on caldrà introduir una de les paperetes que trobaran al costat amb el número del grup i el missatge que els hagin comunicat les frases, expressat amb poques paraules.

Sorgeixen propostes d'aquesta mena:

- ✓ Parlar amb diferents professors i demanar-los que els deixin entrar a l'aula quan facin classe a l'ESO, a cicles... i llegir-los les frases o bé passar-los un enregistrament on s'escoltin.
- ✓ Posar-se a l'entrada durant un parell d'hores i demanar als qui passin que escoltin un mp3. Vestides de manera vistosa (bandes: VINE/ ESCOLTA/ OPINA).
- ✓ Col·locar-se a l'entrada del bar i repartir targetes.
- ✓ Posar cartells amb colors estridents a tots els suros (biblioteca, escales...).

1r Simposi d'Innovació Educativa

CosmoCaixa, Sala BETA Divendres 23/1/2009 13:30h.

- ✓ Repartir o clavar en un pal cartells en una zona de gespa central.
 - ✓ Conduir la gent, a través d'unes fletxes enganxades a terra, fins a sota d'una pantalla on solen aparèixer les activitats del dia i que un grup ha monopolitzat durant unes hores i hi van apareixent les seves frases.
 - ✓ Penjar un gran llençol a la finestra amb les frases escrites perquè es vegi des del pati. O que pengi del forat de l'escala.
 - ✓ Convocar la gent a la Sala d'actes on durant unes hores es projectaran les frases a la gran pantalla.
 - ✓ Maniquí sense braços i simulació de finestra amb vidre trencat d'on surten les frases, per comunicar que cal anar de cares, sense traïdoria, no tirar la pedra i amagar la mà.
- L'endemà es porta **l'urna a classe** i cada grup fa recompte dels resultats (unes 300 paperetes) i s'apunta el nombre de col·laboracions i com s'ha entès el missatge.
 - Són fàcilment detectables les manipulacions (quan el mateix grup ha dit el missatge que calia escriure) o la manca de claredat en explicar com calia col·laborar.
 - Finalment cada grup fa un treball d'anàlisi de l'activitat, dels resultats de la intenció comunicativa i també fa una anàlisi retòrica i pragmàtica de les frases:
 - ✓ Classificació segons funcions comunicatives (aconsellen, elogien, critiquen actituds, volen persuadir...).
 - ✓ Modalitats (interrogatives, conatives...).
 - ✓ Contenen elements anafòrics, díctics o el·lipsis? Són clarament interpretables?
 - ✓ Signes de puntuació, ritme.
 - ✓ Connectors, frases subordinades.
 - ✓ Recursos retòrics (rima, metàfores...).
 - ✓ Hi ha diminutius o un altre tipus de paraules derivades que donin un to determinat?
 - ✓ És un lèxic senzill? Actual?
 - ✓ Són frases moralistes? Enginyoses? Iròniques? Desfasades?
 - ✓ **Heu detectat que algunes frases fossin particularment difícils d'entendre? A què ho atribuïu?**
 - ✓ **En general, s'ha entès bé el missatge? Com valoreu els resultats?**

2. ELS LLOCS QUE ENS FAN COM SOM

Pensada per fer cap al mes de maig, potser durant l'exposició de flors de Girona, quan la ciutat és neta i endreçada i s'obren al públic racons importants per la seva història i poc coneguts: una carbonera, un refugi de guerra, una casa senyorial, mil i un patis, un tros de muralla...

Una tarda tranquil·la (el cap de setmana és intransitable) fem un passeig per grups amb la càmera de fotos. Cada grup escull un **racó significatiu** de la seva ciutat que pugui **expressar la idiosincràsia dels seus habitants**, un LLOC QUE ENS HA FET COM SOM i que potser ens havia passat desapercebut.

Potser caldrà una petita **recerca** per esbrinar les característiques d'aquell lloc, la seva història, els canvis que ha sofert i la importància que ha tingut a la ciutat. L'objectiu, però, **NO** és **explicar** als altres tot això a través d'un text informatiu, sinó simplement **descriure'l**, de tal manera que s'entengui **com som** nosaltres (els qui l'hem escollit) i **com és la nostra ciutat i els que hi vivim** pel fet de tenir i valorar un lloc com aquell.

- Possibles actuacions:
 - ✓ Cada grup fa un **vídeo** (ex.: Cadaqués, vídeo de l'escola audiovisual i multimèdia IDEP, BCN) o un muntatge amb **fotos i un PowerPoint** del lloc escollit i hi incorpora paraules (descripció –amb so incorporat o llegides-), posant molta cura en l'**elocució** i el **ritme** de les frases.
 - ✓ Cada grup combina la descripció (paraules) amb **música** i penja el **podcast** al seu bloc (tots tenen fàcil accés a tots els blocs, que s'utilitzen per altres activitats).
 - ✓ Ja que tots ens hi hem passejat, es llegeix la **descripció** sense imatges i es convida a **identificar** el lloc (fàcil, si la descripció és ben feta).
 - ✓ Es mostra la composició fotogràfica sense veu (ni paraules ni música) i/o amb **dos** acompanyaments **musicals** diferents i es demana a la resta d'alumnes que en facin la descripció, per comprovar i analitzar com el **llenguatge no verbal** condiciona la visió de les coses (X.Laborda, Trasobares).
 - ✓ Les descripcions que ha fet cada grup són emotives, amb recursos retòrics... Es demana la **descripció objectiva** d'algun dels llocs presentats pels altres i es comparen.
 - ✓ S'utilitza qualsevol dels escenaris per situar-hi una **narració** curta (fictíciament improvisada) creïble, que tingui com a finalitat commoure.
 - ✓ Es penjen pòsters amb les fotos més representatives de cada lloc a diferents espais del centre i es demana als qui les vegin que hi enganxin o hi escriguin una paraula referent a les **sensacions** que els han transmès (*soledat, energia, tradició...*). Es recullen les paraules i reflexionem sobre les **diferents visions** de la mateixa realitat i sobre si **GIRONA** i els gironins som tot allò que hem transmès.

3. MÉS QUE PARAULES: COMUNIQUEM ALGUNA COSA EN SILENCI

Opció d'activitat individual o en grup.

Per estimular la creativitat, l'autoconeixement i fer saber prescindir dels estereotips.

INDIVIDUAL

Tothom porta un **objecte**. Ha de voler expressar alguna cosa profunda sobre nosaltres mateixos (com som, què valorem, què ens importa...). No pot ser quelcom que només tingui un significat per a nosaltres (una caixeta que ens va regalar el primer amor), ha de tenir una intenció comunicativa. Tampoc no pot ser una foto (sí un recull de postals, per exemple). Els porten en una bossa de plàstic impersonal (que no se sàpiga qui els ha portat) i s'escampen per la classe.

Ens passem una hora en silenci observant i prenent algun apunt. Què ens ha volgut dir cada objecte?

Cada persona haurà escrit prèviament la seva intenció comunicativa: què diu aquell objecte de si mateix i de la seva visió del món.

A la sessió següent, demanem (a dues persones de cada objecte) la impressió que ha recollit. El propietari llegeix posteriorment l'escrit que havia preparat.

Fem una anàlisi de l'èxit o del fracàs de la intenció comunicativa alhora que ens hem conegut una mica més a nosaltres mateixos i als altres.

COL·LECTIVA

L'objectiu és el mateix: comunicar, en silenci, alguna cosa que ens sembli essencial per transmetre com som i com veiem la realitat, el món.

En aquesta opció, pot contenir paraules escrites.

Exemples de **PERFORMANCES**:

- ✓ Tots els integrants d'un grup amb cascos posats i de cares a la paret, potser un d'esquenes a l'altre...
- ✓ Cada integrant del mateix grup en un extrem de l'aula, amb ulls i orelles tapades.
- ✓ Donant flors a tothom, o caramels...

1r Simposi d'Innovació Educativa

CosmoCaixa, Sala BETA Divendres 23/1/2009 13:30h.

- ✓ Oferint poemes en diverses llengües.
- ✓ Portant un dibuix o una frase escrita penjada al coll i passejant-se per l'aula.

Aquestes actuacions es fan durant una estona. Després, cada grup es reuneix per acordar quina era la intenció comunicativa dels altres grups.

Prèviament, cada grup haurà elaborat un escrit explicant la seva intenció comunicativa. Un cop escoltades les diferents interpretacions, cada grup llegirà el seu escrit i es farà una anàlisi col·lectiva de com ha estat entès el missatge i dels factors que poden haver provocat l'èxit o el fracàs de la intenció comunicativa, incloent-hi els estereotips que arrosseguem i les pressuposicions sense un fonament clar.